

Til lovforslag nr. L 102. Betænkning afgivet af Arbejdsmarkedsudvalget den 29. marts 2006

Betænkning

over

Forslag til lov om barseludligning på det private arbejdsmarked (barseludligningsloven)

[af familie- og forbrugerministeren (Lars Barfoed)]

1. Ændringsforslag

Det Radikale Venstres og Enhedslistens medlemmer af udvalget har stillet 4 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 8. december 2005 og var til 1. behandling den 18. januar 2006. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Arbejdsmarkedsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 5 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og familie- og forbrugerministeren sendte den 8. september 2005 dette udkast til udvalget, jf. alm. del – bilag 171 (folketingsåret 2004-05, 2. samling). Den 22. december 2005 sendte familie- og forbrugerministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra:
DS Håndværk & Industri,
PricewaterhouseCoopers og
Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger (SALA).

Familie- og forbrugerministeren har over for udvalget kommenteret de skriftlige henvendelser.

Deputationer

Endvidere har Finanssektorens Arbejdsgiverforening og DS Håndværk & Industri mundtligt redegjort for deres holdning til lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 5 spørgsmål til familie- og forbrugerministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (V, DF og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* i udvalget (S, RV, SF og EL) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Socialdemokratiets og Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget anser barseludligningsordningen som et vigtigt skridt i retning af et mere ligestillet arbejdsmarked. Med denne lov bliver de virksomheder, der endnu ikke er en del af en decentral aftale om barseludligning, også dækket ind. Virksomhederne bliver med barseludligningsordningen sikret en kompensation for den løn, de udbetaler til deres barslende medarbejdere. Det vil betyde, at der ikke længere er det samme økonomiske incitament til at vælge kvinder i den fødedygtige alder fra. Barseludligningsordningen vil således bidrage til at løse

problemet med overledighed blandt kvinder i den fødedygtige alder. Overordnet set vil barseludligningen også medvirke til at bryde det kønsopdelte arbejdsmarked og sikre ligeløn. Sammen med oppositionens forslag om at øremærke 12 uger af barselorloven til fædre (Beslutningsforslag nr. B 66) vil dette betyde et stort fremskridt for ligestillingen på arbejdsmarkedet.

Socialdemokratiet og SF lægger vægt på, at arbejdsmarkedets parter selv har fået og udnyttet muligheden for at lave deres egne barseludligningsordninger via aftalesystemet. En stor del af arbejdsmarkedet er allerede i dag dækket af decentrale barseludligningsordninger, og det vil også fremover være muligt at oprette decentrale ordninger.

Den lovbaserede ordning ligger tæt op ad den model, der er aftalt på DA/LO-området. Socialdemokratiet og SF har lagt vægt på, at lovgivningen ikke skal undergrave den aftale, som arbejdsmarkedets parter har indgået. Modellen løser ikke alle problemer, og derfor vil Socialdemokratiet og SF også opfordre arbejdsmarkedets parter til konstant at søge at forbedre de eksisterende ordninger eller søge at oprette decentrale ordninger. Socialdemokratiet og SF har lagt vægt på, at der er indføjet en revisionsklausul i loven, som betyder, at loven 3 år efter dens ikrafttræden bliver taget op til revision på baggrund af en uafhængig evaluering af de ligestillingsmæssige effekter af loven, herunder om den har haft en tilfredsstillende effekt på ligestillingen med hensyn til brancher, arbejdsfunktioner og lønudvikling. Socialdemokratiet og SF er også tilfredse med, at udviklingen vil blive fulgt tæt af Ligestillingsafdelingen, og at aftalepartierne hvert år skal drøfte udviklingen.

Der er fortsat et uløst problem, idet virksomhederne i de decentrale ordninger skal betale moms af de ydelser, de får fra ATP, mens det ikke gælder for virksomhederne i den lovbaserede ordning. Ministeren har ikke fundet det muligt at fritage de decentrale ordninger for moms, og man har ikke kunnet finde andre løsninger på problemet. Socialdemokratiet har foreslået, at virksomhederne under den lovbaserede ordning indbetaler et ekstra beløb, som svarer til den ekstra udgift, de decentrale ordninger har ved at bruge ATP. De ekstra midler kunne så have været brugt til f.eks. en styrket forskningsindsats i ligestilling på arbejdsmarkedet. Det ønskede re-

geringen ikke, men Socialdemokratiet og SF vil kraftigt opfordre ministeren til at fortsætte med at undersøge mulighederne for, at dette problem bliver løst.

Samtidig beklager Socialdemokratiet og SF dybt, at regeringen ikke har ønsket at inkludere de selvstændigt erhvervsdrivende i barseludligningsordningen. Socialdemokratiet og SF mener, at den manglende barseludligning for selvstændige er en af de væsentligste barrierer for unge – især kvindelige – iværksættere. Hvis regeringen mener det alvorligt, at man gerne vil have flere kvindelige iværksættere, vil en barseludligning være et godt sted at starte. Socialdemokratiet og SF havde gerne set, at gruppen af selvstændige blev en del af den obligatoriske ordning, og derfor støtter Socialdemokratiet og SF de ændringsforslag, som Det Radikale Venstre og Enhedslisten har stillet til lovforslaget.

Det Radikale Venstres og Enhedslistens medlemmer af udvalget hilser barseludligningen velkommen som et skridt i den rigtige retning, fordi den udligner udgifterne til barsel mellem brancher og virksomheder, der har mange mænd ansat, og brancher og virksomheder, der har mange kvinder ansat. Den udligning er med til at reducere den økonomiske byrde for de virksomheder, som har mange medarbejdere, der går på barsel. Loven kan på den måde gøre det lettere for kvinder i den fødedygtige alder at få et arbejde. Loven signalerer også, at det er et fælles ansvar at sikre gode vilkår under barsel i Danmark.

Det Radikale Venstre og Enhedslisten havde dog gerne set, at barseludligningen var baseret på en lønsumsmodel frem for et fast bidrag pr. medarbejder. På samme måde havde Det Radikale Venstre og Enhedslisten også gerne set, at refusionen fra udligningen skete på en sådan måde, at arbejdsgiverne fik en større del af udgiften til løn under barsel dækket, også for relativt højt-lønnede ansatte. Det ville have banet vejen for en højere udligning og derved gjort det lettere for højerelønnede – navnlig fædre – at forhandle sig til fuld løn under barsel. Barseludligningen, som den her vedtages, betyder, at arbejdsgivere til forældre på barselorlov maksimalt får 22.000 kr. om måneden i refusion for løn under barsel.

Derfor kan det ikke forventes, at loven vil ændre på længden af den orlov, typisk lavtlønnede mødre tager, og den orlov, typisk højerelønnede fædre tager. Det vil fortsat være kvinden, som i

ni ud af ti tilfælde tager den fulde barselorlov. Ud over en højere udligning er det også nødvendigt at reservere 3 måneder af barselorloven til fædrene for afgørende at få ændret det forhold.

Kombineret med udviklingen hen imod fuld løn under hele barselorloven vil det også betyde en mere ligelig deling af barselorloven mellem fædre og mødre, end tilfældet er i dag, hvilket også vil have betydning for mindre lønforskelle mellem mænd og kvinder.

Det Radikale Venstre og Enhedslisten mener, at det er helt forkert, når regeringen undtager selvstændige fra barseludligningen, og har derfor stillet fire ændringsforslag, der retter op på det forhold. Hvis regeringen mener det alvorligt, at det skal gøres lettere at være iværksætter i Danmark, burde regeringen også interessere sig for, at der er fem selvstændige mænd for hver selvstændig kvinde. Herudover er antallet af selvstændige kvinder i den fødedygtige alder meget lavt.

En væsentlig forklaring på den skæve kønsfordeling er, at det er meget svært at få arbejdsliv og børn/barsel til at hænge sammen, mens man er selvstændig. En barseludligning, hvor den selvstændige var sikret en indtægt på op til 22.000 kr. om måneden, mens hun var på barsel, ville være et skridt i den rigtige retning.

Det Radikale Venstre og Enhedslisten mener også, at regeringens argumentation for at friholde selvstændige fra at bidrage til barseludligningen halter. Hvis målet er at udligne mellem brancher med mange mænd og brancher med mange kvinder, er det da besynderligt, at selvstændige, der som »branche« har en stor overvægt af mænd, ikke skal bidrage til andre dele af arbejdsmarkedet med mange kvinder.

Endelig må det opleves som meget uretfærdigt, at arbejdsgiveren skal betale til barseludligningen for alle sine ansatte og kan få refusion for alle sine ansatte. Derimod kan arbejdsgiveren ikke betale til eller få refusion fra ordningen, hvis han eller hun selv går på barsel. Den selvstændige er fortsat henvist til barseldagpenge på ca. 14.500 kr. om måneden, hvis der altså er tegnet en forsikring.

Det Radikale Venstre og Enhedslisten havde gerne set, at barseludligningen havde dækket hele arbejdsmarkedet i en central »barselfond«. Det havde sikret en optimal udligning af udgifterne til barsel. På den anden side vil Det Radi-

kale Venstre og Enhedslisten gerne udtrykke deres anerkendelse af, at parterne på arbejdsmarkedet levede op til politikernes forventninger og uden yderligere indblanding etablerede en udligning på LO/DA-området. Det er den udligningsmodel, som forslaget her bygger videre på.

Siumut, Tjóðveldisflokkurinn, Fólkaflokkurinn og Inuit Ataqatigiit var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af et *mindretal* (RV og EL), tiltrådt af et *mindretal* (S og SF):

Til § 1

1) Efter stk. 1 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 2. Loven finder endvidere anvendelse for selvstændigt erhvervsdrivende og deres medarbejdende ægtefæller.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

[Selvstændigt erhvervsdrivende omfattes af loven]

Til § 2

2) I *stk. 1* indsættes efter 1. pkt. som 2. *pkt.*:

»Alle selvstændigt erhvervsdrivende og deres medarbejdende ægtefæller kan modtage refusion, såfremt de efter reglerne om barseldagpenge er berettigede til barseldagpenge som selvstændigt erhvervsdrivende.«

[Selvstændigt erhvervsdrivendes refusion]

Til § 3

3) I *stk. 1* indsættes efter 1. *pkt.*:

»For selvstændigt erhvervsdrivende og deres medarbejdende ægtefæller udgør refusionen forskellen mellem barseldagpenge og indtægten fra den selvstændige erhvervsvirksomhed inden for samme kroneloft.«

[Refusionens størrelse til selvstændigt erhvervsdrivende]

Bet. o. lovf. vedr. barseludligning på det private arbejdsmarked

Til § 4

4) Efter stk. 1 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 2. Alle selvstændigt erhvervsdrivende og medarbejdende ægtefæller med en indtægt fra selvstændig erhvervsvirksomhed over 187.920 kr. pr. år indbetaler et bidrag til barseludligningsordningen.«

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og 4.

[Selvstændiges betaling af bidrag]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1-4

Ændringsforslagene udvider anvendelsesområdet for forslag til lov om barseludligning på det

private arbejdsmarked til også at omfatte selvstændigt erhvervsdrivende og deres medarbejdende ægtefæller. Forslagene indebærer, at der for selvstændige erhvervsdrivende og medarbejdende ægtefæller skal indbetales et bidrag til den lovbaserede barseludligningsordning. Selvstændigt erhvervsdrivende og medarbejdende ægtefæller kan herefter modtage refusion fra den lovbaserede ordning, såfremt de efter dagpengereglerne er berettigede til at modtage barseldagpenge som selvstændigt erhvervsdrivende. Refusionen udgør forskellen mellem barseldagpenge og indtægten fra den selvstændige erhvervsvirksomhed inden for et fast kroneloft svarende til 142 kr. pr. time.

Charlotte Antonsen (V) Erling Bønnesen (V) fmd. Tina Nedergaard (V) Marion Pedersen (V)

Jens Vibjerg (V) Bent Bøgsted (DF) Colette L. Brix (DF) Jakob Axel Nielsen (KF)

Tom Behnke (KF) Thomas Adelskov (S) Kim Mortensen (S) nfm. Jytte Andersen (S)

Anne-Marie Meldgaard (S) Lone Møller (S) Elisabeth Geday (RV) Ole Sohn (SF)

Jørgen Arbo-Bæhr (EL)

Siumut, Tjóðveldisflokkurin, Fólkaflokkurin og Inuit Ataqatigiit havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	52	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Siumut (SIU)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Fólkaflokkurin (FF)	1
Det Radikale Venstre (RV)	17	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	11		

Oversigt over bilag vedrørende L 102

Bilagsnr.	Titel
1	Henvendelse af 16/12-05 fra PricewaterhouseCoopers
2	Høringssvar og høringsnotat, fra familie- og forbrugerministeren
3	Henvendelse af 2/1-06 fra DS Håndværk & Industri
4	Henvendelse af 16/1-06 fra Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger (SALA)
5	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
6	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
7	1. udkast til betænkning
8	Orientering om resultat af udbudsrunde gennemført af ATP vedrørende etablering af it-system til den lovbaserede barseludligningsordning, fra familie- og forbrugerministeren

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 102

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om kommentar til henvendelse af 16/12-05 fra PricewaterhouseCoopers, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om kommentar til henvendelse af 2/1-06 fra DS Håndværk & Industri, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om kommentar til henvendelse af 16/1-06 fra Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger (SALA), til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om teknisk bistand til ændringsforslag, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om kommentar til analysen »Barselsfond uden ligestillingseffekt« fra Finanssektorens Arbejdsgiverforening, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå